

PLA DE FOMENT DEL TREBALL PER A LA PRODUCTIVITAT I LA COMPETITIVITAT

Introducció

Sense empreses no hi ha desenvolupament, no hi ha ocupació, no hi ha futur. La productivitat catalana es troba estancada des de fa dècades, i aquest llast dificulta el creixement de la renda per càpita i del benestar col·lectiu. Segons dades de l'Informe de Competitivitat Regional (2022), la productivitat per ocupat a Catalunya és de 74.359 euros, 24 euros per sota de la mitjana de la UE. Catalunya està lleugerament per sota de la mitjana comunitària, la seva productivitat creix més lentament que la mitjana estatal: un augment del 4,3% a Catalunya en contra del 7,9% a Espanya, cosa que implica una pèrdua relativa en termes comparats.

Segons l'INE, la productivitat per hora treballada a Catalunya es manté sistemàticament per sota de la mitjana europea, i aquesta bretxa limita la capacitat de generar salaris més alts i atraure inversió.

En un context global d'enduriment ràpid de la política monetària i, juntament amb la incertesa i la dependència energètica europea, és imprescindible treballar per a seguir millorant la competitivitat de l'economia i atacar una qüestió clau i estructural com és el baix creixement de la productivitat, que dificulta l'increment de la renda per càpita i la millora del benestar dels nostres ciutadans. També cal destacar la rellevància dels Fons Next Generation, atès que representen una oportunitat única per a la recuperació i la transformació de l'economia.

Catalunya s'enfronta a reptes que transcendeixen els cicles econòmics: un sistema fiscal poc competitiu, dèficits estructurals en infraestructures, rigideses en el mercat de l'habitatge, una administració feixuga i un mercat laboral amb alts nivells d'absentisme i desajustos entre vacants i aturats. Alhora, la transició energètica i digital planteja una finestra d'oportunitat que cal aprofitar. Un element transversal és la preocupació per la manca de seguretat jurídica i de continuïtat normativa que no permet la previsibilitat que caldria.

Foment del Treball considera que cal indicar els reptes que té al davant l'economia catalana i a la vegada actuar amb urgència. Per això, la patronal presenta un pla d'acció amb l'objectiu de revertir aquest cercle viciós, establint un marc d'accions que permeti més productivitat, i per tant millors salaris, més cohesió social, i també més rendiment i més emprenedoria.

La productivitat no s'ha de basar en baixos costos laborals sinó en valor afegit. Per això, cal vincular productivitat amb salaris dignes i reduir les desigualtats, tot fomentant una economia inclusiva i territorialment equilibrada.

Aquest document dona continuïtat a totes les propostes que Foment del Treball ha aportat a la societat catalana i a les diferents administracions públiques. Foment s'ha compromès sempre que ha calgut amb una fiscalitat més competitiva, inversió en infraestructures, suport a la innovació i millora del capital humà. Foment ja fa temps que adverteix que el baix creixement de la productivitat era el principal obstacle per millorar la renda per càpita i el benestar dels ciutadans.

La situació no només s'ha mantingut, sinó que s'ha agreujat amb l'alentiment econòmic europeu, l'enduriment de la política monetària a l'inici d'aquesta dècada i la incertesa global que provoquen que els països europeus prioritzin la seva autonomia en relació a la resta del món.

Els principals dèficits de Catalunya són:

1. Fiscalitat: més impostos a Catalunya i molts per sobre de la mitjana.
2. Infraestructures: dèficit acumulat que frena el creixement econòmic.
3. Habitatge: manca de seguretat jurídica, rigidesa legal (urbanisme, arrendaments...) i regulacions com la reserva del 30% que han paralytitzat promocions i han encarat l'accés.
4. Energia i sostenibilitat: retard en renovables i incertesa sobre les nuclears.
5. Mercat laboral: negociació col·lectiva, absentisme i manca de personal qualificat.

6. Innovació: inversió inferior a la mitjana europea.
7. Administració: burocràcia i lentitud que resten competitivitat i fan urgent la seva revisió i simplificació.

1. Fiscalitat més competitiva

Supressió de l'impost sobre el patrimoni, reducció dels marginals de l'IRPF i deflació de la tarifa, topall màxim del 5% en successions i donacions amb bonificacions per part de les comunitats autònomes, supressió de l'impost extraordinari a la banca, supressió de l'impost a la generació d'energia elèctrica (IVPEE) del 7% -que a Europa únicament s'aplica a Espanya-, reducció de l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats i recuperació de la llibertat d'amortització per a estimular inversions productives. També cal tenir en compte deduccions a plans de pensions sense penalitzar el rescat.

Així mateix, elevar a 2 milions d'euros el llindar d'exempció de l'IAE i permetre que els qui no estiguin exempts el dedueixin íntegrament en l'Impost de Societats.

Caldria insistir en la revisió i reducció dels impostos propis de la Generalitat. És necessari reduir la pressió fiscal sobre l'activitat turística com, per exemple, evitant una nova pujada de l'impost turístic i del recàrrec municipal.

I cal fer una revisió de l'actual sistema de cotització d'autònoms que castiga aquest tipus de figura i és de gran complexitat. Aquestes mesures no busquen reduir recursos públics, sinó incentivar l'activitat econòmica i ampliar així la base tributària.

2. Habitatge assequible

L'accés a l'habitatge hauria d'afavorir la cohesió social. És un àmbit en el qual és important tenir seguretat jurídica i racionalització de normatives. Durant els darrers 15 anys, s'han registrat un total de 47 canvis normatius en aquest sector.

Propostes: eliminació de la reserva del 30%, incentius fiscals i de finançament per a la compra, rehabilitació i lloguer assequible, increment de l'habitatge de promoció pública, licitant projectes a constructors privats, i establiment d'un pacte públic-privat per a mobilitzar sòl protegit.

3. Infraestructures estratègiques

El dèficit inversor en infraestructures de totes les administracions públiques, que sobrepassa els 42.500 milions d'euros, és una amenaça directa a la competitivitat. Per a no incrementar el dèficit actual, caldria invertir 5.500 milions d'euros per any. Cal activar pactes i polítiques per tal d'afavorir la mobilitat arreu del territori.

Foment ha publicat l'índex CAT-100 en el que sistemàticament es destaquen les prioritats bàsiques i entre les quals destaquen: millora urgent de Rodalies i de la seva gestió, ampliació de l'aeroport de Barcelona, impuls al Corredor Mediterrani, terminal intermodal de Lleida així com la modernització del Canal d'Urgell, connexió ferroviària amb l'aeroport de Girona, acabar el Quart Cinturó. També cal entendre projectes tractors com el Hard Rock al Camp de Tarragona o la Ryder Cup a la província de Girona com a estratègics i necessaris.

4. Energia i sostenibilitat

Catalunya necessita un model energètic robust. Cal saber incrementar la implantació d'energies renovables amb la sostenibilitat i el manteniment del sistema energètic. A banda, cal no oblidar el problema de gestió hídrica que té Catalunya i que les cíclics sequeres ens recorden.

Mesures: allargar el cicle productiu de les centrals nuclears fins que hi hagi alternatives fiables, accelerar la implantació de renovables eliminant traves burocràtiques, millorar la gestió de l'aigua i executar

les infraestructures previstes en la Llei 9/2023, i integrar inversió en sostenibilitat amb polítiques de competitivitat industrial.

5. Mercat laboral i absentisme

És urgent millorar els mecanismes d'intermediació en l'ocupació i disposar d'unes polítiques actives fortes i integrals. Foment del Treball defensa donar un major impuls a la negociació col·lectiva i seguir avançant en mesures de flexibilitat, millorar la simplificació contractual, reduir les cotitzacions socials, disminuir l'absentisme laboral creixent i reforçar l'adequació de la formació i la requalificació dels treballadors a les necessitats empresarials.

Concretament, l'absentisme és una de les principals amenaces per a la productivitat. S'ha doblat en una dècada i ja supera les 7,5 hores mensuals no treballades per empleat. A nivell espanyol, l'absentisme té un cost de 37.000 milions d'euros anuals, un 3,1% del PIB nacional.

Cal insistir en la negociació col·lectiva i, per tant, Foment rebutja la imposició per llei de la jornada horària de 37,5 hores setmanals, així com el control horari de la jornada que provoca rigidesa i burocràcia.

Propostes: reforçar la gestió mèdica i el control de les incapacitats temporals, implicar a mútues i empreses en la prevenció, establir programes de conciliació i flexibilitat i fer un seguiment sistemàtic amb dades comparatives amb la UE.

6. Innovació i digitalització

La productivitat de les empreses catalanes, especialment les pimes, continua per sota de la mitjana europea a causa d'un ús limitat de tecnologia avançada i d'una inversió insuficient en R+D. D'altra banda, cal aprofitar la incorporació de tecnologies digitals avançades per millorar eficiència i competitivitat tant a la indústria com a les pimes i accelerar l'adopció d'eines de gestió (ERP, CRM, BI) i, especialment,

d'intel·ligència artificial per a optimitzar processos i prendre decisions basades en dades.

Catalunya necessita reforçar la formació en competències avançades, especialment en intel·ligència artificial, dades i ciberseguretat, àmbits amb alta demanda i dèficit de professionals. Alhora, cal enfortir projectes conjunts entre empreses, universitats, centres tecnològics i AAPP - per exemple reforçant el suport a iniciatives com el DIH4CAT-, o provocant més inversió en R+D+i.

7. Talent i formació

El mercat laboral pateix un desequilibri causat pel desajust entre competències i necessitats empresarials, un atur juvenil alt i l'envelliment de la població, entre d'altres.

Propostes: programes de *reskilling* i *upskilling*, reforç de la FP i la formació dual, millorar condicions laborals per retenir talent i atraure perfils internacionals i impulsar una orientació educativa més connectada amb el teixit productiu.

8. Administració pública eficient

Una administració àgil és clau per a la productivitat i la competitivitat. Tant pel que fa referència a l'administració pública com a la judicial, cal un canvi profund per a millorar la seva eficiència.

Propostes: simplificació de tràmits i eliminació de normatives que frenen l'activitat, implantació majoritària del silenci administratiu positiu, ús ampliat de declaracions responsables i establiment de mecanismes de coordinació sense generar nova burocràcia, desenvolupant un pla de xoc per reduir el col·lapse de l'administració de Justícia, que dificulta l'exercici real dels drets i de la seva protecció.